

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

การผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรในอำเภอสาละเหล็ก
จังหวัดพิจิตร

Quality Mango Production Adhering to Export Standardization in Sak Lek
District of Pichit Province

ณัฐวุฒิ เชื้อเมืองพาน (Nattawut Chuemuangphan)* สุนันท์ สีสังข์ (Sunan Seesung)**

จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร (2) ความรู้ของเกษตรกร เกี่ยวกับการผลิตมะม่วง (3) ความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง (4) การปฏิบัติของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง (5) เปรียบเทียบความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง (6) ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร

ประชากรในการศึกษาในครั้งนี้ คือเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในเขตอำเภอสาละเหล็กจังหวัดพิจิตร กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 กลุ่ม ได้แก่เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง จำนวน 111 ราย และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป จำนวน 111 ราย

ผลการวิจัยพบว่า (1) เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP) มะม่วง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50.41 ปี จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา มีแรงงานในครัวเรือนด้านการเกษตรเฉลี่ย 3 คน มีพื้นที่ทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 25.22 ไร่ รายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 503,548.18 บาทต่อปี รายจ่ายรวมภาคการเกษตรเฉลี่ย 136,378.83 บาทต่อปี มีผลกำไรจากการขายผลผลิตมะม่วงเฉลี่ย 12,943.88 บาทต่อไร่ ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.31 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีแรงงานในครัวเรือนด้านการเกษตรเฉลี่ย 3 คน ประสบการณ์ในการทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 11.87 ปี รายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 416,819.46 บาทต่อปี รายจ่ายในภาคการเกษตรทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 132,783.78 บาทต่อปี พื้นที่ทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 18.50 ไร่ (2) เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วงมีความรู้เกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วงอย่างถูกต้องดังนี้ ความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ ความรู้ด้านการดูแลรักษาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ด้านระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว ความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว ความรู้ด้านการเก็บรักษาผลผลิตและการบรรจุ และยังมีความรู้เล็กน้อยด้านการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว (3) เกษตรกรทั้งสองกลุ่มมีปัญหาในเรื่องสภาพอากาศแปรปรวน ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้น ดังนั้นจึงเสนอแนะให้รัฐควบคุมราคาปัจจัยการผลิตเนื่องจากมีราคาสูงขึ้น และให้ความรู้ความเข้าใจในระบบ กระบวนการ ขั้นตอน ข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก่กลุ่มเกษตรกรเพื่อให้มีผลผลิตได้มาตรฐานคุณภาพระดับส่งออก

คำสำคัญ การผลิตมะม่วง การผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรในอำเภอสาละเหล็ก จังหวัดพิจิตร

* นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช wood_2517i@yahoo.com

** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช sunan.see@stou.ac.th

*** รองศาสตราจารย์ประจำสาขาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช jinda.khl@stou.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study (1) socio-economic circumstance of farmers (2) farmers' knowledge relating to mango production (3) farmers' opinions toward mango production (4) farmers' practice relating to mango production (5) comparison of knowledge, opinions and practice relating to mango production (6) farmers' problems and suggestions.

The studied population comprised 2 sample groups who were 111 mango farmers receiving GAP in Sak Lek District of Phichit Province and other 111 general mango farmers.

The research results were as follows. (1) Most of GAP farmers were male with their average age at 5.41 years. They completed primary education. The average number of Household Labor Cooperative members was 3 persons. Their average mango orchard was 25.22 rai. The average total household income was 503,548.18 baht/year. Their average total expenditure in agricultural sector was 136,378.83 baht/year. Their average profit from mango production was 12,943.88 baht/rai. As for the general mango farmers, most of them were male with their average age 50.31 years. They completed primary education and received mango production information from television. Their average number of household labor for agricultural sector was 3 persons. Their average experience in mango production was 11.87 years. Their average total household income was 416,819.46 baht/year. Their average total household expenditure in agricultural sector was 132,783.78 baht. Their average area of mango orchard was 18.50 rai. (2) GAP mango farmers gained knowledge regarding quality mango production adhering to export standardization accurately as follows; selection of planting area, knowledgeable in caring and improving yield, knowledgeable in pest control, knowledgeable in harvest, knowledgeable in yield storage and packaging. However, they gained little knowledge in post-harvest. (3) Both two groups of mango farmers encountered problems in unstable climate, tendency of high cost production. They therefore suggested price control for production factors by the government due to increasing price, providing knowledge to farmers about process and criteria of offices concerned to ensure quality mango production adhering to export standardization accordingly.

Keywords: Mango production, Quality mango production adhering to export standardization, Phichit Province

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

มะม่วงเป็นไม้ผลที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ ถูกจัดให้เป็นไม้ผลชั้นแนวหน้าของผลไม้ทั่วไป ทั้งนี้ เพราะเป็นผลไม้ที่รู้จักกันดีเป็นที่นิยมรับประทานกันอย่างแพร่หลาย มีทั้งพันธุ์ที่นิยมรับประทานผลสุกได้แก่ พันธุ์น้ำดอกไม้สีทอง พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4 พันธุ์มหาชน ส่วนพันธุ์ที่นิยมรับประทานผลดิบได้แก่ พันธุ์ฟ้า ลั่น พันธุ์เขียวเสวย พันธุ์แรด เป็นต้น เนื่องจากมีรสชาติดี มีกลิ่นหอมและมีคุณค่าทางอาหารสูง โดยใช้ในการบริโภคและการส่งออกได้หลายอย่างได้แก่ มะม่วงสด มะม่วงแช่แข็ง ไอศกรีมมะม่วง น้ำมะม่วง มะม่วงบรรจุกระป๋อง เพื่อการส่งออกซึ่งประเทศไทยสามารถส่งออกและทำรายได้ให้กับประเทศในแต่ละปีไม่น้อย จากการรายงานของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร แสดงให้เห็นว่าในปี 2556 ปริมาณการส่งออกมะม่วงสดรวม 33,035 ตัน คิดเป็นมูลค่า 853 ล้านบาท (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร 2556)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกมะม่วงในเชิงการค้ากระจายทั่วไป ทั้งภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก โดยมีพื้นที่ปลูกมะม่วงทั่วประเทศประมาณ 636,761 ไร่ มีผลผลิตรวมประมาณ 6 แสนตัน จังหวัดพิจิตรเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีการปลูกมะม่วงค่อนข้างแพร่หลายในหลายอำเภอ โดยมีพื้นที่ปลูกมะม่วงประมาณ 31,323 ไร่ มีผลผลิตประมาณ 1.1 หมื่นตัน อำเภอสามโก้เป็นอำเภอหนึ่งที่มีพื้นที่ปลูกมะม่วงมากที่สุดของจังหวัดพิจิตร โดยมีพื้นที่ปลูกมะม่วงประมาณ 17,620 ไร่ มีผลผลิตประมาณ 7,000 ตัน (กรมส่งเสริมการเกษตร 2556 www.doae.go.th/report_main_2.php?report_type=2 ค้นคืนวันที่ 20 มิถุนายน 2556)

ประกอบกับในพื้นที่อำเภอสามโก้ก็มีเกษตรกรที่ผลิตมะม่วงกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากมีการปลูกตามกันมาในท้องถิ่นจำนวนมาก ทำให้ผลผลิตมะม่วงของเกษตรกรสามารถจำหน่ายเป็นมะม่วงส่งออกได้ในปริมาณที่น้อยมาก ทำให้เกษตรกรเสียโอกาสการเพิ่มมูลค่าผลผลิตของตนเองไปเป็นจำนวนมาก จากสาเหตุคือ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตมะม่วงให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่ผู้ซื้อกำหนด เช่น ขนาดของผล สีผิว มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานส่งออกของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในอำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการส่งเสริมการเกษตร การปรับปรุงเทคนิค และวิธีการปฏิบัติให้ถูกต้อง และมีรูปแบบการผลิตมะม่วงให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพทั่วไปของพื้นที่เกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในเขตอำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร
2. เพื่อศึกษาความรู้เกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานของการผลิตมะม่วง ในเขตอำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรเกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานของการผลิตมะม่วง ในเขตอำเภอสามโก้ จังหวัดพิจิตร

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

4. เพื่อศึกษาการปฏิบัติในการผลิตของเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วง ในเขตอำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร
5. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ ความคิดเห็น และการปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกของเกษตรกรที่ได้รับใบรับรอง (GAP) มะม่วง และเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป
6. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตมะม่วงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกแก่เกษตรกรในเขตอำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงในเขตอำเภอสาทเหล็ก จังหวัดพิจิตร ที่ได้รับใบรับรองแปลงเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) มะม่วง จำนวน 387 ราย โดยใช้การกำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 92 และให้มีความคลาดเคลื่อน (e) เป็นร้อยละ 8 ใช้การสุ่มแบบง่ายโดยการจับสลากรายชื่อในเกษตรกรจำนวน 387 ราย ให้ได้กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรกลุ่มที่ 1 คือเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลงเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) มะม่วง จำนวน 111 ราย และกลุ่มตัวอย่างเกษตรกรกลุ่มที่ 2 คือเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป ทำการสุ่มโดยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเกษตรกรที่มีพื้นที่ใกล้เคียง และมีสภาพแวดล้อมคล้ายกับเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง ซึ่งมีจำนวนเท่ากับ 111 ราย (กลายวานิชย์บัญชา 2555: 29-42)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษานี้ใช้แบบสอบถาม (questionnaire) โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและสภาพทั่วไป ตอนที่ 2 ความรู้คุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วง ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรที่เกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วง ตอนที่ 4 การปฏิบัติในการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก ตอนที่ 5 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกรต่อการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้ค่าเฉลี่ยของเกษตรกรมาทำการเปรียบเทียบค่าสถิติ t – test เพื่อทดสอบสมมุติฐานในการเปรียบเทียบของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากประชากร 2 กลุ่ม คือ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญเท่ากับ 0.05

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจทั่วไปของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.41 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากกว่าระดับอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง จากโทรทัศน์ รองลงมาคือ วิทยุ มีอาชีพทำสวนมะม่วงเป็นอาชีพหลัก รองลงมาคืออาชีพทำนา มีแรงงานในครัวเรือนด้านการเกษตรเฉลี่ย 3 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 11.09 ปี มีรายได้ภาคเกษตรจากการทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 384,734.23 บาทต่อปี รองลงมาได้รายได้จากการทำนาเฉลี่ย 140,837.84 บาทต่อปี โดยมีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 503,548.18 บาทต่อปี

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

มีรายจ่ายในภาคการเกษตรทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 136,378.83 บาทต่อปี และเมื่อมีการหักรายจ่ายจากการทำสวนมะม่วงแล้ว ทำให้เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีผลกำไรจากการขายผลผลิตมะม่วงเฉลี่ย 12,943.88 บาทต่อไร่ มีพื้นที่ถือครองทางการเกษตรในการผลิตมะม่วงเฉลี่ย 25.22 ไร่ มีประสบการณ์ในการเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเฉลี่ย 2.02 ครั้ง และเป็นสมาชิกสถาบันหรือกลุ่มเกษตรกร โดยเป็นสมาชิกกลุ่มอมมทรัพย์ ร้อยละ 51.4

สำหรับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป ส่วนใหญ่มีสถานะภาพใกล้เคียงกับเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 50.31 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษาสูงกว่าระดับอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตมะม่วง จากโทรทัศน์รอมลงมาคือ วารสารการเกษตร มีอาชีพทำสวนมะม่วงเป็นอาชีพหลัก รอมลงมาคือ อาชีพทำนา มีแรงงานในครัวเรือนด้านการเกษตรเฉลี่ย 3 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 11.87 ปี มีรายได้ภาคการเกษตรจากการทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 290,702.70 บาทต่อปี รอมลงมามีรายได้จากการทำนาเฉลี่ย 71,981.98 บาทต่อปี โดยมีรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 416,819.46 บาทต่อปี มีรายจ่ายในภาคการเกษตรทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 132,783.78 บาทต่อปี และเมื่อมีการหักรายจ่ายจากการทำสวนมะม่วงแล้ว ทำให้เกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงทั่วไป มีผลกำไรจากการขายผลผลิตมะม่วงเฉลี่ย 11,628.28 บาทต่อไร่ มีพื้นที่ทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 18.50 ไร่ มีประสบการณ์ในการเข้าอบรมเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเฉลี่ย 1.80 ครั้ง และเป็นสมาชิกสถาบันหรือกลุ่มเกษตรกร ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มอมมทรัพย์ ร้อยละ 56.8

2. ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีความรู้เกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วงอย่างถูกต้องดังนี้ ความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก ความรู้ด้านการดูแลรักษาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว ความรู้ด้านการเก็บรักษาผลผลิตและการบรรจุ และยังมีความรู้น้อยเกี่ยวกับหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป มีความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว และความรู้การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

3. ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดได้แก่ การฝึกอบรมเกษตรกรให้รู้จักกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกอย่างถูกต้อง การผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกจะช่วยให้มีตลาดรองรับผลผลิตมะม่วงที่แน่นอน และการผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกจะสามารถทำให้ประเทศคู่ค้ามั่นใจในมาตรฐานการผลิตมะม่วงจากประเทศไทย

ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป มีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยมากที่สุดได้แก่ การผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกจะทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น การผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกจะสามารถให้ความปลอดภัยต่อตัวท่านและผู้บริโภคมากกว่าการผลิตมะม่วงแบบปกติ และการผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกจะช่วยให้มีตลาดรองรับผลผลิตมะม่วงที่แน่นอน

4. การปฏิบัติในการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก พบว่า เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นประจำ แต่ยังมีบางประเด็น ได้แก่ ในแปลงมะม่วงมีที่ชำระล้าง

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา เพื่อป้องกันการปนเปื้อนสู่แหล่งเพาะปลูก และปัจจัยการผลิต การเก็บตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์หาธาตุอาหาร และความเป็นกรด-ด่าง ยังห้องปฏิบัติการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง และการเก็บตัวอย่างน้ำไปวิเคราะห์หาการปนเปื้อนของสารเคมีที่ปนในแปลงและจุลินทรีย์ไปยังห้องปฏิบัติการ ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติ

ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป ที่มีการปฏิบัติเป็นประจำมีจำนวนน้อย ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง และไม่ได้ปฏิบัติ ดังนั้นในการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานส่งออก จึงต้องให้ความสำคัญกับประเด็นที่เกษตรกรบางส่วนไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติเป็นบางครั้ง โดยการตรวจสอบและทบทวนว่าทำไมเกษตรกรจึงไม่ได้ปฏิบัติหรือปฏิบัติเป็นบางครั้ง จะปรับปรุงให้เกษตรกรปฏิบัติเป็นประจำได้อย่างไร เช่น การเก็บตัวอย่างน้ำไปวิเคราะห์หาการปนเปื้อนของสารเคมีที่ปนในแปลงและจุลินทรีย์ไปยังห้องปฏิบัติการ เกษตรกรไม่เข้าใจถึงความสำคัญในการนำน้ำไปวิเคราะห์หาการปนเปื้อนสารเคมีดังกล่าว เกษตรกรขาดความรู้หรือมีความยุ่งยากเกินไปสำหรับเกษตรกร ซึ่งจะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนตรงกับข้อเท็จจริงนำไปให้ความรู้หรือแนะนำ การปฏิบัติกับเกษตรกรเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก พบว่า ปัญหาของเกษตรกรทั้ง 2 กลุ่ม โดยรวมมีปัญหาในระดับมากที่สุด เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง ข้อที่มีปัญหามากที่สุดได้แก่ สภาพอากาศแปรปรวน เช่น ฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล อากาศร้อนเกินไป ภัยน้ำท่วมและवादภัย รองลงมาคือ ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ฤดูแล้งมะม่วง ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป ข้อที่มีปัญหามากได้แก่ สภาพอากาศแปรปรวน เช่น ฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล อากาศร้อนเกินไป ภัยน้ำท่วมและवादภัย รองลงมาคือ ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ฤดูแล้งมะม่วง เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเกษตร ของเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง และเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป โดยรวมมีความคิดเห็นระดับเห็นด้วยมากที่สุด เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ ควรมีการวิจัยเทคโนโลยีด้านคุณภาพการผลิตทั้งก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การแปรรูปมะม่วงเพื่อการส่งออกมากขึ้น และเผยแพร่ให้เกษตรกรได้ทราบโดยทั่วกัน ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป ข้อที่มีคะแนนมากที่สุดได้แก่ ควรมีการกระจายผลผลิตมะม่วงไปสู่ตลาดภายในประเทศได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงที่มีผลผลิตออกมาในปริมาณมาก

อภิปรายผลการวิจัย

สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร สภาพทางสังคม เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 50 ปี ซึ่งอยู่ในวัยที่เหมาะสมในการใช้แรงงาน จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงจากโทรทัศน์ เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งเหมือนกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

สภาพทางเศรษฐกิจของเกษตรกร เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีอาชีพรองจากการทำสวนมะม่วงคือ การทำนา มีแรงงานในครัวเรือนด้านการเกษตรเฉลี่ย 3 คน มีประสบการณ์ในการทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 11.09 ปี ซึ่งถือว่ามีความรู้สูง มีพื้นที่ทำสวนมะม่วงเฉลี่ย 25.22 ไร่ มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนแตกต่างจากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 503,548.18 บาทต่อปี มีผลกำไรจากการขายผลผลิตมะม่วงเฉลี่ย 12,943.88 บาทต่อไร่ ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป มีรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนเฉลี่ย 416,819.46 บาทต่อปี และมีผลกำไรจากการขายผลผลิตมะม่วงเฉลี่ย 11,628.28 บาทต่อไร่

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก เกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีความรู้เกี่ยวกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วงอย่างถูกต้องดังนี้

1) ความรู้ด้านการเลือกพื้นที่ปลูก มีความรู้มากในด้านลักษณะดินที่เหมาะสมในการทำสวนมะม่วงควรเป็นดินร่วนหรือร่วนปนทราย มีความแตกต่างจากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

2) ความรู้ด้านการดูแลรักษาและปรับปรุงคุณภาพผลผลิต มีความรู้มากในด้านระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว 1 เดือน ควรให้ปุ๋ยสูตร 13-13-21 มีความแตกต่างจากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3) ความรู้ด้านการป้องกันและกำจัดโรคแมลงศัตรูพืช มีความรู้มากในด้านโรคที่สำคัญของมะม่วงคือ โรคแอนแทรคโนส มีความแตกต่างจากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

4) ความรู้ด้านการเก็บเกี่ยว มีความรู้มากในด้านใช้อุปกรณ์อะไรในการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะม่วงคือ ตะกร้อชนิดมีใบมีดตัดขั้วมะม่วง เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

5) ความรู้ด้านการเก็บรักษาผลผลิตและการบรรจุ มีความรู้มากในการแบ่งชั้นคุณภาพการส่งออกของมะม่วง แบ่งออกเป็น 3 ชั้น คือ ชั้นพิเศษ ชั้นหนึ่ง และชั้นสอง เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

6) ความรู้การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรทั้ง 2 กลุ่มส่วนใหญ่ยังมีความรู้ในด้านหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตมะม่วงแล้วต้องทิ้งต้นพักตัว อย่างน้อย 1-2 เดือน เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

ความรู้เกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก เป็นปัจจัยที่สำคัญที่เกษตรกรทั้งสองกลุ่มจำเป็นต้องมีความรู้ เพราะจะต้องใช้ความรู้ในการผลิตมะม่วงให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก สอดคล้องกับ ชาตรี อัฐวงศ์ (2549: 52) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายมะม่วงของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก อำเภอพร้าวก้างเขื่อน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจด้านเทคโนโลยีการผลิตมะม่วงเพื่อส่งออกเนื่องจากขาดการได้รับข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องเกี่ยวกับขบวนการผลิต การป้องกันและกำจัดศัตรูพืชอย่างเป็นระบบ และเกษตรกรส่วนใหญ่เรียนรู้เทคโนโลยีการผลิตมะม่วง เพื่อการส่งออกจากกลุ่มเพื่อนสมาชิกและฟังจากวิทยุ รวมทั้งขนาดของผลมะม่วงที่เกษตรกรผลิตได้ ไม่ตรงกับความต้องการของตลาด เนื่องจากขนาดผลใหญ่เกินไป หรือเล็กเกินไป ตลอดจนมีลักษณะของผลผิดรูปทรง จึงไม่สามารถควบคุมคุณภาพการผลิตมะม่วงได้

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วง ของเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง มีความคิดเห็นที่มีความแตกต่างจากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ดังนี้

- 1) การผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก จะช่วยให้มีตลาดรองรับผลผลิตมะม่วงที่แน่นอน
- 2) การผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานส่งออก จะสามารถให้ความปลอดภัยต่อตัวท่านและผู้บริโภคมากกว่า การผลิตมะม่วงแบบปกติ
- 3) ควรฝึกอบรมเกษตรกรให้รู้จักกับคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกมะม่วงอย่างถูกต้อง
- 4) การใช้สารเคมีหรือการปฏิบัติงานในการผลิตมะม่วงต้องมีการจดบันทึกทุกครั้ง
- 5) การบรรจุผลผลิตมะม่วงในกล่องบรรจุ สามารถเพิ่มความมั่นใจให้กับผู้บริโภค โดยป้องกันการปนเปื้อนที่จะก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภคได้
- 6) อุปกรณ์และพาหนะในการขนย้ายผลผลิตมะม่วงต้องสะอาด ปราศจากการปนเปื้อนเพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภค
- 7) การผลิตมะม่วงคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออกจะสามารถทำให้ประเทศผู้ค้ามั่นใจในมาตรฐานการผลิตมะม่วงจากประเทศไทย
- 8) การนำผลผลิตมะม่วงของเกษตรกร ไปตรวจวิเคราะห์หาสารเคมีตกค้างจำเป็นที่ต้องแจ้งผลการตรวจวิเคราะห์กลับมาให้เกษตรกรทราบทุกครั้ง

สำหรับความคิดเห็นด้านควรยกเลิกการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ในการปฏิบัติงานในแปลงของเกษตรกร เพื่อลดความยุ่งยาก ควรอนุญาตให้มีการใช้สารเมทามิโดฟอส สารพาราไธออนเมทิล และสารเอ็นโดซัลแฟนมาใช้ฉีดพ่นเพื่อป้องกันกำจัดศัตรูพืชของมะม่วง และควรยกเลิกมาตรฐานลักษณะ รูปทรง สี และสามารถมีตำหนิที่ผลผลิตได้บ้าง ซึ่งอาจเกิดจากการเสียดสี หรือรับแดดจัดโดยไม่มีผลต่อรูปลักษณะทั่วไปของผล เกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปมีความคิดเห็นในยกเลิกมาตรฐานและอนุญาตให้มีการใช้สารเคมีต้องห้ามมากกว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง (GAP) มะม่วง เนื่องจากเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานส่งออกที่ไม่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับ จาตุรนต์ สุวรรณพันธ์ (2550: 76) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรกรที่เหมาะสม ของเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง อำเภอพร้าวก้างแดง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีปัจจัยบางประการ ได้แก่ ความรู้ (knowledge) ทักษะ (attitude) และการปฏิบัติ (practice) ซึ่งทั้ง 3 ปัจจัย สอดคล้องกับหลักการส่งเสริมการเกษตร ที่มุ่งเน้น ในการถ่ายทอดความรู้ เปลี่ยนแปลงทัศนคติ และ เพิ่มทักษะในการปฏิบัติ เพื่อให้เกษตรกรยอมรับในนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่ได้นำไปเผยแพร่ และการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อพิสูจน์ได้อย่างดีว่าหลักการส่งเสริมการเกษตรดังกล่าว สามารถ นำไปปฏิบัติได้จริง ดังที่ทั้ง 3 ปัจจัย ส่งผลให้เกษตรกรสามารถปฏิบัติได้ตามเกณฑ์ จนได้รับการรับรองแหล่งผลิตตามระบบการจัดการคุณภาพของเกษตรกรที่เหมาะสม มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับ การฝึกอบรมเกษตรกรให้รู้จักการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง การผลิตมะม่วงตามระบบ GAP ให้ความปลอดภัยต่อตัวเองและผู้บริโภคมากกว่าการผลิตมะม่วงแบบปกติ การจดบันทึกทุกครั้งในการใช้สารเคมี การผลิตมะม่วงตามระบบ GAP ช่วยให้มีตลาดรองรับที่แน่นอนการผลิตมะม่วงตามระบบ GAP ทำให้ได้ผลผลิตมะม่วงที่มีคุณภาพ และ การผลิตมะม่วงตามระบบ GAP ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

การปฏิบัติในการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก

1) แหล่งน้ำ พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการหลีกเลี่ยงการใช้น้ำจากแหล่งที่อยู่ใกล้หรือไหลผ่านชุมชน คอกสัตว์ และโรงงานอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

2) พื้นที่ปลูก พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติหลีกเลี่ยงในการใส่ปุ๋ยที่มีการปนเปื้อนของโลหะหนัก (เช่น น้ำมันเครื่อง สารปรอท ตะกั่ว สารหนู) ในแปลงมะม่วง ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

3) การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการแยกสถานที่เก็บสารเคมีทางการเกษตรให้ห่างจากที่พัก สถานที่ประกอบอาหาร และแหล่งน้ำหรือบริเวณน้ำไหลผ่าน ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

4) การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการทำความสะอาดเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งมีการจัดเก็บเครื่องมืออุปกรณ์การเกษตรเป็นสัดส่วนปลอดภัย ง่ายต่อการนำไปใช้งาน ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

5) การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการคัดแยกผลผลิตมะม่วง ไม่มีคุณภาพ ผลผลิตเสียหาย มีตำหนิจากโรคและแมลงออกเป็นสัดส่วน ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

6) การพักผลผลิตการขนย้ายในแปลงปลูกและเก็บรักษา พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการใช้ภาชนะในการบรรจุเพื่อขนถ่ายผลผลิตภายในแปลงปลูกมายังที่คัดแยกโดยมีวัสดุกรุเพื่อป้องกันการกระแทกเสียดสี ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ เช่นเดียวกับเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป

7) สุขลักษณะส่วนบุคคล พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงานในแปลงมะม่วงอย่างเหมาะสมตามหน้าที่ ที่รับผิดชอบ ส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

8) การบันทึกข้อมูลและการตรวจสอบ พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วง มีการปฏิบัติในการบันทึกข้อมูลการปฏิบัติก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวในขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของผลผลิตส่วนใหญ่ปฏิบัติเป็นประจำ ส่วนเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไปมีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ยังมีการปฏิบัติในการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานส่งออก ที่เกษตรกรไม่มีการปฏิบัติ ได้แก่ การเก็บตัวอย่างน้ำไปวิเคราะห์หาการปนเปื้อนของสารเคมีที่พ่นในแปลงและจุลินทรีย์ไปยังห้องปฏิบัติการเกษตรกรอาจตรวจประเมินเบื้องต้นโดยใช้การตรวจพินิจสภาพแวดล้อม ถ้าแหล่งน้ำอยู่ในสภาวะเสี่ยงจึงจะต้งนำน้ำไปวิเคราะห์หาการปนเปื้อนสารเคมีดังกล่าว หากแหล่งน้ำไม่ได้อยู่ในสภาวะเสี่ยงก็ไม่จำเป็นต้องส่งตัวอย่างน้ำไปวิเคราะห์ ซึ่งอาจมีความยุ่งยากเกินไปสำหรับเกษตรกร

ปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรในการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก พบว่าเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองแปลง(GAP)มะม่วงและเกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป มีปัญหาคล้ายคลึงกัน คือสภาพ

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4 The 4th STOU Graduate Research Conference

อากาศแปรปรวน เช่น ฝนตกไม่ตรงตามฤดูกาล อากาศร้อนเกินไป ภัยน้ำท่วมและวาตภัย ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ฤดูแล้งมะม่วง ในส่วนของข้อเสนอแนะควรมีการวิจัยเทคโนโลยีด้านคุณภาพการผลิตทั้งก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การแปรรูปมะม่วงเพื่อการส่งออกมากขึ้น และเผยแพร่ให้เกษตรกรได้ทราบโดยทั่วกัน เกษตรกรผู้ผลิตมะม่วงทั่วไป มีข้อเสนอแนะควรมีการกระจาย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การสนับสนุนให้เกษตรกรเข้าสู่ระบบการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก ต้องให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในระบบ กระบวนการ ขั้นตอน ข้อกำหนด วิธีปฏิบัติตามเกณฑ์กำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) อย่างถูกต้องก่อน
2. ภาครัฐควรควบคุมราคาปัจจัยการผลิตมะม่วงที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น ปุ๋ยเคมี สารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ฤดูแล้งมะม่วง
3. ควรส่งเสริมและสนับสนุนวิจัยเทคโนโลยีด้านคุณภาพการผลิตทั้งก่อนและหลังการเก็บเกี่ยว การบรรจุหีบห่อ การแปรรูปมะม่วงเพื่อการส่งออกมากขึ้น
4. ส่งเสริมระบบการผลิตมะม่วงเพื่อคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก ให้เกษตรกรเห็นว่าดีกว่าการผลิตเดิม ควรเริ่มจากเกษตรกรที่อยากปรับเปลี่ยนเพราะเกษตรกรมีความตั้งใจและยอมรับได้เร็วกว่าเกษตรกรที่ยังผลิตโดยวิธีเดิม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเฉพาะเรื่อง เช่น เทคนิคและความต้องการเทคโนโลยีที่เหมาะสมในด้านการผลิต ทั้งก่อนและหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อให้ผลผลิตได้มาตรฐานคุณภาพระดับส่งออก
2. ควรศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์ เช่น การตลาด ต้นทุนการผลิต ความคุ้มค่า ของการผลิตมะม่วง เพื่อคุณภาพตามมาตรฐานส่งออกของเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลการวางแผนการผลิตของเกษตรกร

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร (2556) ระบบสารสนเทศการผลิตทางด้านเกษตร คืบค้นวันที่ 20 มิถุนายน 2556 จาก

http://www.doae.go.th/report_main2.php.report_type=2

กัลยา วานิชย์บัญชา (2555) สถิติสำหรับงานวิจัย พิมพ์ครั้งที่ 6 กรุงเทพมหานคร ธรรมสาร

จาตุรงค์ สุวรรณพินท์ (2550) “ปัจจัยที่มีผลต่อการได้รับรองแหล่งผลิตเกษตรดีที่เหมาะสม ของเกษตรกรผู้ปลูก

มะม่วง อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์)

สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 4
The 4th STOU Graduate Research Conference

ชาตรี อัฐวงศ์ (2549) “แนวทางพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายมะม่วงของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงส่งออก
อำเภอพริ้ว จังหวัดเชียงใหม่” การค้นคว้าแบบอิสระปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2557) สถิตินำเข้า-ส่งออก คำนวณวันที่ 20 พฤษภาคม 2557 จาก
http://www.oae.go.th/oae_report/export_import/export_result.php

